

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ І ЕКОНОМІКИ ФАРМАЦІЇ ТА
ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ

Методичні рекомендації

для провізорів-інтернів

до семінарів з дисципліни
«УПРАВЛІННЯ І ЕКОНОМІКИ ФАРМАЦІЇ»

Частина I

галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
спеціальність 226 «Фармація, промислова фармація»
освітня програма «Загальна фармація»

Запоріжжя

2020

Склали проф., д-р фарм. наук, зав. каф. управління і економіки фармації та фармацевтичної технології Бушуєва І. В., канд. фарм. наук, ас. каф. управління і економіки фармації та фармацевтичної технології Єренко О. К., ст.викл. каф. управління і економіки фармації та фармацевтичної технології Яковлева О. С.

Методичні рекомендації оговорені та ухвалені на засіданні кафедри управління і економіки фармації та фармацевтичної технології і рекомендовані до затвердження цикловою методичною комісією

«10» листопада 2020р. Протокол № 7

Зав.кафедри

професор І. В. Бушуєва

Методичні рекомендації затверджені на засіданні циклової методичної комісії з фармацевтичних дисциплін та рекомендовані для використання в освітньому процесі

«__» _____ 2020р. Протокол №

Голова циклової методичної
комісії фармацевтичних дисциплін

д.біол.н. С. Д. Тржецинський

ЗМІСТ

1.	Тема 1: Види відповідальності фармацевтичних працівників за результати діяльності в фармацевтичній галузі.	4
2.	Тема 2: Підсумкове заняття з розділу I. Правові аспекти фармацевтичної діяльності	16
3.	Тема 3: Управління трудовими ресурсами. Правове регулювання трудових відносин.	39
4.	Тема 4: Управлінський облік та звітність у фармації. Аудит фармацевтичних підприємств.	50
5.	Тема 5: Охорона праці в фармації. Підсумкове заняття з розділу II. Менеджмент в фармації.	60

ТЕМА 1. «ВИДИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗА РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ В ФАРМАЦЕВТИЧНІЙ ГАЛУЗІ»

Актуальність теми. Концепція раціонального використання Лікарських засобів (ЛЗ) передбачає безпосередню участь фармацевтичного працівника у процесі фармакотерапії й разом з цим професійна діяльність фармацевтів передбачає відповідальність за застосування пацієнтом лікарських засобів. Відповідно статті 80 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я»: особи, винні у порушенні законодавства про охорону здоров'я, несуть цивільну, адміністративну або кримінальну відповідальність згідно із чинним законодавством. Вищевказані порушення також належать до площини матеріальної відповідальності фармацевтичного працівника в аптечному закладі.

I. Мета навчання:

Ознайомлення з діючими законодавчими актами з питань цивільної, адміністративної та кримінальної відповідальності; видами матеріальної відповідальності фармацевтичного працівника в аптечному закладі.

II. Кінцеві результати засвоєння теми

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми провізори – інтерни повинні:

знати: основні механізми державного регулювання фармацевтичної діяльності;

вміти: проводити аналіз нормативної бази, складати реєстри документів по напрямках регулювання;

мати фахові (предметні) компетентності: здатність використовувати у професійній діяльності знання нормативно-правових, законодавчих актів України.

III. Термін заняття 3,5 акад. години

IV. План проведення заняття

1. Організаційна частина:

Контроль відвідування. Ознайомлення провізора-інтерна з темою, метою та планом заняття. Визначення критеріїв оцінювання - **5 хвилин**

2. Вступна частина:

Контроль викладачем базісного рівня знань провізорів-інтернів з даної теми на підставі їх самостійної підготовки к заняттю методом усного опитування або вхідного тест-контролю - **15 хвилин**

3. Основна частина:

Вивчення, конспектування, дискусія провізорів-інтернів та пояснення викладачем найбільш важливих термінів, понять, певних проблематичних питань теми з використанням методичних рекомендацій для провізорів-інтернів. Розбір і засвоєння графологічної структури теми - **60 хвилин**

4. Самостійна робота провізорів-інтернів:

Виконання ситуаційних завдань з теми (2 завдання для виконання) та бліц-опитування. Індивідуальний контроль результатів рішення - **40 хвилин**

5. Заключна частина:

Заключний тестовий контроль знань та умінь з теми. Виставлення кожному провізору-інтерну оцінки – **28 хвилин**

Академічна перерва - **10 хвилин**

Разом - **158 хвилин**

V. Перелік контрольних питань

1. Дати визначення юридичної, а саме: цивільної, кримінальної, адміністративної відповідальності. Указати джерела законодавчої бази з даних питань.

2. Дати визначення матеріальної відповідальності, вказати її види та перелік осіб, на яких покладена матеріальна відповідальність в аптечному закладі.

VI. Графологічна структура теми

1. Посилання, які містять інформаційний матеріал з питань цивільної, кримінальної та адміністративної відповідальності:

А) Цивільний кодекс України [Електронний ресурс]: Закон України, Кодекс від 16.01.2003 № 435-IV (із зм. і доп.) / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

В) Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс]: Закон України, Кодекс від 05.04.2001 № 2341-III (із зм. і доп.) / Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

С) Кодекс України про адміністративні правопорушення [Електронний ресурс]: Закон України, Кодекс від 07.12.1984 № 8073-X (із зм. і доп.) / Верховна Рада УРСР. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>

2. Матеріальна відповідальність.

VII. Найбільш важливі термінологічні поняття та теоретичні питання теми

Законодавство; цивільна, кримінальна, адміністративна відповідальності; види матеріальної відповідальності; фармацевтичний працівник; аптечний закладі.

VIII. Завдання для самостійної роботи провізорів-інтернів

Завдання 1.

Вказати, яка саме встановлена відповідальність (за її видом), враховуючи певні норми діючого законодавства. Відповіді представити у таблиці 1.

Таблиця 1

№	Вид відповідальності	Згідно з законодавством (відповідно статті)	Передбачено у випадках правопорушень або захисту прав:
1	Адміністративна		
2	Кримінальна		
3	Цивільна		

Завдання 2.

Надайте характеристику видам матеріальної відповідальності фармацевтичних працівників аптечного закладу. Користуючись додатком 1,

визначити перелік осіб за кожним видом матеріальної відповідальності. Дані представити у таблиці 2.

Таблиця 2

№	Види матеріальної відповідальності за ввірені цінності	Характеристика видів матеріальної відповідальності	Перелік осіб, на яких покладена матеріальна відповідальність
1	Індивідуальна	- має місце в тих випадках, коли є можливість чітко визначити товарно-матеріальні та грошові цінності, що знаходяться у розпорядженні певної особи, напр. відповідальність провізора (касира) аптеки за збереження грошових коштів, завідувача аптечного пункту — за товарно-матеріальні цінності	
2	Бригадна	- в аптеках, де є відділи та організоване окреме зберігання товарів і облік товарно-матеріальних цінностей	
3	Колективна	- в аптеках, в яких відсутні відділи, а також коли неможливо відокремити матеріальну відповідальність кожного працівника аптеки і укласти з ним договір про індивідуальну відповідальність	

Додаток 1.

Перелік осіб, на яких покладена матеріальна відповідальність

1. Касир
2. Працівники відділів аптек та структурних підрозділів
3. Колектив аптеки, за винятком: провізора-аналітика, фасувальника і санітарки

ІХ. Підсумковий контроль знань

1. Матеріальна відповідальність працівників – це один із видів юридичної відповідальності, що виражається в зобов'язанні працівників покрити цілком або частково матеріальний збиток, завданий з їхньої провини. Вкажіть ступінь матеріальної відповідальності у членів акціонерного товариства:

- A. внесками до статутного фонду
- B. у межах вкладів
- C. необмежена
- D. у межах акцій, які їм належать
- E. солідарна

2. В аптеках звільнені від будь-якого виду матеріальної відповідальності:

- A. провізор-інтерн
- B. бухгалтер
- C. завідувач аптеки
- D. касир
- E. фармацевт

3. Вкажіть який вид матеріальної відповідальності несе провізор (касир) аптечного підприємства?

- A. Колективну
- B. Індивідуальну
- C. Бригадну
- D. Адміністративну
- E. Кримінальну

4. Вкажіть, в якому випадку переоформляється угода про бригадну матеріальну відповідальність?

- A. Вибутті з колективу 30% членів від початкового складу
- B. Вибутті з колективу 25% членів від початкового складу
- C. Вибутті з колективу 50% членів від початкового складу
- D. Вибутті з колективу працівника
- E. Прийнятті до колективу працівника

5. Керівний персонал та інші працівники аптечних закладів повинні виконувати покладені на них обов'язки і мати відповідні повноваження та відповідальність для їх виконання згідно з:

А. Посадовими інструкціями

В. Штатним розкладом аптечного закладу

С. Графіком виходу на роботу

Д. Документами про спеціальну освіту та підвищення кваліфікації

Е. Документами, що підтверджують правовідносини працівників із суб'єктом господарювання

6. В аптеках індивідуальна матеріальна відповідальність покладається на:

А. провізора-інтерна

В. бухгалтера

С. провізора-аналітика

Д. провізора (касира)

Е. санітарку

7. В аптеках індивідуальна матеріальна відповідальність покладається на:

А. завідувачів відділами аптеки, де немає можливості ввести колективну (бригадну) матеріальну відповідальність

В. провізора-аналітика

С. бухгалтера

Д. старших провізорів

Е. санітарку

8. Матеріальна відповідальність оформлюється:

А. договором

В. письмовою угодою, укладеною між працівником (працівниками) і аптекою

С. контрактом, укладеним між працівником (працівниками) і завідувачем аптеки

Д. в усній формі

Е. угодою, укладеною між працівниками аптеки

9. Відповідальність суб'єктів трудового права виявляється у двох її різновидах, а саме:

- A. позитивний і ретроспективний (негативний)
- B. ретроспективний і нейтральний
- C. нейтральний і позитивний

10. Обов'язкові умови настання повної матеріальної відповідальності:

- A. досягнення працівником 21 року
- B. досягнення працівником 18 років
- C. досягнення працівником 16 років
- D. такі умови законодавством не оговорюються

11. Обов'язкові умови настання повної матеріальної відповідальності:

A. досягнення працівником 21 року
B. укладання між працівником і роботодавцем договору про повну матеріальну відповідальність.

C. укладання між працівником і роботодавцем договору щодо будь-якого виду матеріальної відповідальності

D. такі умови законодавством не оговорюються

12. Трудове право не дає загального визначення поняттю «договір». У якому законодавчому акті є таке визначення?

- A. Цивільний кодекс України
- B. Кримінальний кодекс України
- C. Кодекс України про адміністративні правопорушення
- D. Про захист прав споживачів

13. Члени колективу (бригади) звільняються від відшкодування збитків у разі:

A. У разі звільнення працівників
B. коли буде встановлено, що збитки спричинені не за їх вини (наприклад, стихійне лихо, крадіжка)

C. якщо працівник під час встановлення даного факту, перебуває у відпустці

D. якщо працівник під час встановлення даного факту, перебуває на лікарняному

14. Члени колективу (бригади) звільняються від відшкодування збитків у разі:

A. У разі звільнення працівників

B. коли будуть встановлені конкретні винуватці виявлених збитків з числа колективу (бригади)

C. якщо працівник під час встановлення даного факту, перебуває у відпустці

D. якщо працівник під час встановлення даного факту, перебуває на лікарняному

15. Розмір усіх відрахувань при кожній виплаті заробітної плати не може перевищувати:

A. 20%

B. 25%

C. 30%

D. Не визначено

E. 40%

16. Розмір усіх відрахувань за встановленими збитками при кожній виплаті заробітної плати у випадках, окремо передбачених законодавством становить:

A. 10%

B. 15%

C. 25%

D. не визначено

E. 50%

17. Заподіяна колективом шкода підприємству, яка підлягає відшкодуванню:

A. розподіляється між членами колективу рівними частинами

B. розподіляється між членами колективу рівними частинами і сплачується за повний період роботи кожного окремого працівника

C. визначається судом

Д. розподіляється між членами колективу пропорційно місячній тарифній ставці (посадовому окладу) і фактично відпрацьованому часу за період від останньої інвентаризації до дня виявлення шкоди

Е. розподіляється між членами колективу за персональною згодою

18. Хто може бути включеним до складу колективу як матеріально відповідальна особа з обмеженою відповідальністю за можливі збитки?

А. У випадку, коли деякі з цих працівників беруть участь у прийманні, виготовленні, зберіганні і відпуску товарно-матеріальних цінностей, вони (крім тих, що не досягли вісімнадцятирічного віку)

В. У випадку, коли деякі з цих працівників беруть участь у прийманні, виготовленні, зберіганні і відпуску товарно-матеріальних цінностей, вони (крім тих, що не досягли шістнадцятирічного віку)

С. бухгалтер підприємства

Д. санітарка

19. Ким розглядаються трудові спори з визначення відповідальності за фактом заподіяної шкоди?

А. Трудовим колективом

В. Комісією, призначеною адміністрацією

С. Комісією по трудових спорах, судами

Д. Профкомом організації

Е. Власником (роботодавцем) і профкомом

20. Класифікація видів матеріальної відповідальності:

А. повна

В. обмежена

С. повна, обмежена, підвищена

Д. повна, підвищена

Е. повна, обмежена, часткова

Х. Методичне забезпечення

1. Методичні рекомендації для провізорів-інтернів з даної теми

2. Лекційний матеріал у вигляді презентації (на електронних ресурсах кафедри)
3. Відеолекції на порталі відео лекцій університету
4. Онлайн курс: Розділ «Правові засади державного регулювання діяльності аптечних закладів»
5. Нормативно-законодавчі акти

XI. Рекомендована література:

Основна:

1. Конституція України [Електронний ресурс]: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР (із зм. і доп.) / Верховна Рада України. Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80>
2. Кодекс законів про працю України [Електронний ресурс]: Закон України, Кодекс від 10.12.1971 № 322-VIII (із зм. і доп.) / Верховна Рада УРСР .- Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/322-08>
3. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс]: Закон України, Кодекс від 16.01.2003 № 435-IV (із зм. і доп.) / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
4. Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс]: Закон України, Кодекс від 05.04.2001 № 2341-III (із зм. і доп.) / Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
5. Кодекс України про адміністративні правопорушення [Електронний ресурс]: Закон України, Кодекс від 07.12.1984 № 8073-X (із зм. і доп.) / Верховна Рада УРСР. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
6. Господарський кодекс України [Електронний ресурс]: Закон України, Кодекс від 16.01.2003 № 436-IV (із зм. і доп.) Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
7. Про ліцензування видів господарської діяльності [Електронний ресурс]: Закон України від 02.03.2015 № 222-VIII (із зм. і доп.) / Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/222-19>
8. Про затвердження Переліку робіт, при виконанні яких може запроваджуватися колективна (бригадна) матеріальна відповідальність, умови її застосування і Типового договору про колективну (бригадну) матеріальну

відповідальність [Електронний ресурс]: Наказ N 43 від 12.05.96 р. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0286-96#Text>

Додаткова:

1. Основи законодавства України про охорону здоров'я [Електронний ресурс]: Закон України від 19.11.1992 № 2801-ХІІ (із зм. і доп.) / Верховна Рада України- Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2801>

2. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення [Електронний ресурс]: Закон України від 24.02.1994 № 4004-ХІІ (із зм. I доп.) / Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/4004-12>

3. Про лікарські засоби [Електронний ресурс]: Закон України від 04.04.1996 № 123/96-ВР (із зм. і доп.) / Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/123/96-%D0%B2%D1%80>

4. Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними [Електронний ресурс]: Закон України від 15.02.1995 № 62/95-ВР (із зм. і доп.) / Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/62/95-%D0%B2%D1%80>

5. Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори [Електронний ресурс]: Закон України від 15.02.1995 № 60/95-ВР (із зм. і доп.) / Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/60/95-%D0%B2%D1%80>

6. Про внесення змін до Закону України "Про обіг в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів" [Електронний ресурс]: Закон України від 08.07.1999 № 863-ХІV (із зм. і доп.) / Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/863-14>

7. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності [Електронний ресурс]: Закон України від 05.04.2007 № 877-V (із зм. і доп.) / Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/877-16>

8. Про рекламу [Електронний ресурс]: Закон України від 03.07.1996 № 270/96-ВР (із зм. і доп.) / Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/270/96-%D0%B2%D1%80>

9. Про захист прав споживачів [Електронний ресурс]: Закон України від 12.05.1991 №1023-ХІІ (із зм. і доп.) / Верховна Рада УРСР. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>

ТЕМА 2: «ПІДСУМКОВЕ ЗАНЯТТЯ З РОЗДІЛУ І. ПРАВОВІ АСПЕКТИ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

Актуальність теми. Складовою фармацевтичного права є фармацевтичне законодавство, що охоплює нормативну базу фармацевтичної діяльності. Під правовими нормами зазвичай розуміють сукупність фахових знань і нормативно-правових актів, що належать до фармацевтичної діяльності.

I. Мета навчання:

Узагальнити і закріпити системні знання з державного регулювання підготовки і перепідготовки фармацевтичних кадрів, виконання функціональних обов'язків фармацевтичними працівниками.

II. Кінцеві результати засвоєння теми

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми провізори – інтерни повинні:

знати: основні механізми державного регулювання фармацевтичної діяльності;

вміти: проводити аналіз нормативної бази, складати реєстри документів по напрямках регулювання;

мати фахові (предметні) компетентності: здатність використовувати у професійній діяльності знання нормативно-правових, законодавчих актів України.

III. Термін заняття 3,5 акад. години

IV. План проведення заняття

1. Організаційна частина:

Контроль відвідування. Ознайомлення провізора-інтерна з темою, метою та планом заняття. Визначення критеріїв оцінювання - **5 хвилин**

2. Вступна частина:

Контроль викладачем базісного рівня знань провізорів-інтернів з даної теми на підставі їх самостійної підготовки к заняттю методом усного опитування або вхідного тест-контролю - **15 хвилин**

3. Основна частина:

Вивчення, конспектування, дискусія провізорів-інтернів та пояснення викладачем найбільш важливих термінів, понять, певних проблематичних питань теми з використанням методичних рекомендацій для провізорів-інтернів. Розбір і засвоєння графологічної структури теми - **60 хвилин**

4. Самостійна робота провізорів-інтернів:

Бліц-опитування. Індивідуальний контроль результатів опитування - **28 хвилин**

5. Заключна частина:

Заключний тестовий контроль знань та умінь з теми. Виставлення кожному провізору-інтерну оцінки – **40 хвилин**

Академічна перерва - **10 хвилин**

Разом - **158 хвилин**

V. Перелік контрольних питань

1. Нормативні документи, які регулюють підготовку фармацевтичних кадрів.

2. Нормативні документи, які регулюють перелік провізорських посад, їх кваліфікаційні характеристики, права, обов'язки і соціальні пільги фармацевтичних працівників.

3. Регулювання норм робочого часу фармацевтичних працівників.

4. Регулювання проходження обов'язкових медичних оглядів фармацевтичними працівниками.

5. Нормативні документи, які регулюють атестацію фармацевтичних працівників.

6. Особливості пенсійного забезпечення фармацевтичних працівників.

VI. Графологічна структура теми

1. Посилання, які містять інформаційний матеріал з питань цивільної, кримінальної та адміністративної відповідальності:

А) Цивільний кодекс України [Електронний ресурс]: Закон України, Кодекс від 16.01.2003 № 435-IV (із зм. і доп.) / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

В) Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс]: Закон України, Кодекс від 05.04.2001 № 2341-III (із зм. і доп.) / Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

С) Кодекс України про адміністративні правопорушення [Електронний ресурс]: Закон України, Кодекс від 07.12.1984 № 8073-X (із зм. і доп.) / Верховна Рада УРСР. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>

2. Матеріальна відповідальність.

VII. Найбільш важливі термінологічні поняття та теоретичні питання теми

Законодавство; цивільна, кримінальна, адміністративна відповідальності; види матеріальної відповідальності; фармацевтичний працівник; аптечний закладі.

VIII. Підсумковий контроль знань

1. 1 Як здійснюється ввезення в Україну та вивезення з України зареєстрованих лікарських засобів?

А. При наявності сертифіката якості, виданого МОЗ України

В. При наявності сертифіката якості, виданого Державною службою лікарських засобів і контролю за наркотиками

С. При наявності сертифіката якості, виданого виробником

Д. При наявності сертифіката якості, виданого Державною інспекцією з контролю за якістю лікарських засобів

Е. При наявності свідоцтва про проходження доклінічних і клінічних випробувань

2. Кому дозволено займатися оптовою та роздрібною реалізацією

лікарських засобів в Україні?

A. Приватним особам

B. Лікувально – профілактичним закладам на підставі ліцензії Аптечним закладам на підставі ліцензії

C. Аптечним і лікувально-профілактичним закладам на підставі ліцензії

D. Підприємствам, установам, організаціям і громадянам на підставі ліцензії

3. Суб`єкт підприємницької діяльності вирішив відкрити аптечний пункт. Яка повинна бути мінімальна площа приміщення, що орендується, згідно чинного законодавства?

A. Не менше 18 м²

B. Не менше 8 м²

C. Не менше 10 м²

D. Не менше 6 м²

E. Не менше 12 м²

4. Роздрібна фармацевтична фірма з метою покращення лікарського забезпечення населення вирішила відкрити аптеку в селі. Яка повинна бути мінімальна площа сільської аптеки готових лікарських форм, згідно чинного законодавства?

A. Не менше 5 м²

B. Не менше 10 м²

C. Не менше 30 м²

D. Не менше 18 м²

E. Не менше 12 м²

5. Аптека здійснює приготування внутрішньоаптечних заготовок, напівфабрикатів і концентратів. Яку ліцензію вона повинна мати для цього?

A. На виробництво лікарських засобів (промислового)

B. На виробництво (виготовлення) лікарських засобів в умовах аптеки

C. На оптову торгівлю лікарськими засобами

D. На імпорт лікарських засобів (крім активних фармацевтичних інгредієнтів) На роздрібну торгівлю лікарськими засобами

6. Визначте, який з відділів аптеки займається прийманням товару за кількістю та якістю, його зберіганням, відпуском іншим відділам аптеки:

A. Рецептурно-виробничий відділ

B. Відділ готових лікарських форм

C. Відділ запасів

D. Відділ без рецептурного продажу

E. Відділ лікувальної косметики

7. Згідно з супровідними документами аптека отримала товар. Хто виконує обов'язки з ведення реєстру лікарських засобів, які надійшли до суб'єкта господарської діяльності?

A. Фармацевт аптеки

B. Матеріально-відповідальна особа Довірена особа

C. Уповноважена особа

D. Головний бухгалтер

8. Згідно з чинним законодавством, всі приміщення в яких приймаються, зберігаються, контролюються і відпускаються лікарські засоби, що відносяться до виробничих. Яке з приміщень не відноситься до виробничих?

A. Асистентська кімната

B. Торговий зал

C. Матеріальна кімната для зберігання лікарських трав

D. Матеріальна кімната лікарських засобів

E. Асептичний блок

9. Який відділ виробничої аптеки здійснює визначення поточної потреби в ЛЗ і ВМП, своєчасне подання замовлень на них, приймання товару за кількістю і якістю, забезпечення правильного зберігання, проведення лабораторних і фасувальних робіт, відпуск товару іншим відділам та лікувально-профілактичним закладам:

A. Рецептурно-виробничий відділ

- В. Відділ запасів
- С. Відділ готових лікарських форм
- Д. Відділ продажу безрецептурної
- Е. Відділ зберігання та замовлень

10 У місті планується відкриття нової аптеки. Роздрібна торгівля здійснюється на підставі спеціального дозволу, одержаного суб'єктом підприємницької діяльності. Як він називається:

- А. Договір
- В. Наказ
- С. Ліцензія
- Д. Розпорядження
- Е. Постанова

11. У місті відкривається нова аптека. Вкажіть, які спеціалісти повинні посідати на посаді завідувача аптеки?

- А. Спеціалістами, які мають дипломи навчальних закладів III-IV рівнів акредитації
- В. Будь-яким працівником з вищою освітою
- С. Працівником з середньою фармацевтичною освітою та стажем роботи не менше року
- Д. Будь-яким працівником із середньою фармацевтичною освітою
- Е. Будь-яким працівником закладів охорони здоров'я

12. Вкажіть, де може здійснюватися роздрібна торгівля лікарськими засобами у сільській місцевості у разі відсутності аптеки:

- А. Фельдшерськими, фельдшерсько-акушерськими пунктами, сільськими лікарнями на підставі договорів, укладених із суб'єктом господарювання, що має відповідну ліцензію
- В. Фельдшерсько-акушерськими пунктами, що мають відповідну ліцензію
- С. Сільськими дільничними лікарнями, що мають відповідну ліцензію
- Д. Фельдшерськими пунктами, що мають відповідну ліцензію
- Е. Будь-якими медичними працівниками

13. Вкажіть, на кого може бути покладено виконання обов'язків уповноваженої особи в аптеці, що розташована у сільській місцевості:

A. На особу із фармацевтичною освітою, яка отримала кваліфікаційний рівень фахівця - молодший спеціаліст, бакалавр

B. На будь-якого працівника з вищою освітою

C. На працівника із середньою фармацевтичною освітою та стажем роботи не менше року

D. На будь-якого працівника із середньою фармацевтичною освітою

E. На будь-якого медичного працівника

14. Аптека має ліцензію на виготовлення стерильних лікарських засобів. Хто є відповідальним за організацію роботи асептичного блоку та приготування стерильних лікарських засобів?

A. Завідуючий аптекою

B. Провізор-аналітик

C. Провізор по прийому рецептів та відпустку лікарських засобів

D. Уповноважена особа

E. Фармацевт

15. Тривалість інтернатури для випускників вищих фармацевтичних навчальних закладів (факультетів) становить...

A. 1 рік

B. 6 місяців

C. 9 місяців

D. 1,5 років

E. 3 роки

16. Який документ отримує провізор-інтерн після закінчення інтернатури?

A. Посвідчення

B. Диплом

C. Сертифікат

D. Свідоцтво

E. Довідку

17. В аптеці діє колективна матеріальна відповідальність. У якому випадку договір про матеріальну відповідальність може бути переоформлений?

- A. При звільненні з колективу більше 50% його членів
- B. При звільненні з колективу більше 30% його членів
- C. При звільненні з колективу більше 10% його членів
- D. При звільненні з колективу більше 20% його членів
- E. При прийнятті до колективу нових співробітників

18. Відношення щодо матеріальної відповідальності працівників регулюються КЗпП України. Які види матеріальної відповідальності існують в аптеці?

- A. Повна та обмежена
- B. Державна та приватна
- C. Річна та місячна
- D. Одноразова та багаторазова
- E. Виробнича та торговельна

19. До аптеки зі складу надійшов товар. Хто з співробітників аптеки несе відповідальність за проведення вхідного контролю якості лікарських засобів?

- A. Уповноважена особа
- B. Завідувач аптекою
- C. Завідувач аптекою та його заступник
- D. Завідувач рецептурно-виробничим відділом
- E. Весь колектив аптеки

20. Штат аптеки поділяється на групи залежно від виконуваних функцій. Яка з вказаних посад відноситься до адміністративно-управлінського персоналу:

- A. Завідувач аптеки
- B. Провізор
- C. Провізор-аналітик

D. Фармацевт

E. Фасувальник

21. До штату аптеки входять працівники з різною освітою. Це залежить від вимог, які висуваються до певної посади. Хто має право займати посаду завідуючого рецептурно-виробничого відділу?

A. Провізор

B. Фармацевт

C. Санітарка

D. Фасувальник

E. Адміністратор

22. У сільській місцевості відкривається нова аптека. Вкажіть, який нормативний документ встановлює кваліфікаційні, організаційні, технологічні та інші спеціальні вимоги до діяльності з роздрібною торгівлю ЛЗ:

A. Ліцензійні умови

B. Належна практика зберігання

C. Господарський кодекс України

D. Закон «Про лікарські засоби»

E. Належна регуляторна практика

23. Працівники аптек повинні відповідати єдиним кваліфікаційним вимогам. Хто має право обіймати посаду зав. рецептурно-виробничого відділу?

A. Фасувальник

B. Фармацевт

C. Санітарка

D. Провізор

E. Адміністратор

24. Яку відповідальність несе фармацевтичний працівник за недотримання в аптеці норм санітарно-епідеміологічного законодавства?

A. Кримінальну

B. Цивільну

C. Адміністративну

D. Адміністративно-господарську

E. Не несе відповідальності

25. Кваліфікуючими ознаками, передбаченими Кримінальним кодексом України «Викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем», не є:

A. Вчинення злочину в особливо великих розмірах

B. Вчинення злочину повторно

C. Вчинення злочину особою, яка раніше вчинила один із злочинів, передбачених Кримінальним кодексом України

D. Попередня змова групи осіб

26. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю може бути призначене як основне покарання на строк:

A. від двох до п'яти років

B. від одного до трьох років

C. від одного до п'яти років

D. від двох до семи років

27. Відповідно до Кримінального кодексу України «Порушення встановлених правил обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів» незаконні дії, вчиняються суб'єктом:

A. Як умисно, так і необережно

B. Лише умисно

C. Лише необережно

D. Випадково

28. Відповідно до чинного Кримінального кодексу України звільнення особи від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим можливе, коли особа:

A. Вперше вчинила злочин невеликої тяжкості

B. Вперше вчинила умисний злочин середньої тяжкості

C. Вперше вчинила необережний тяжкий злочин

D. Вчинила корупційний злочин невеликої тяжкості

29. Вкажіть, яку матеріальну відповідальність несе касир аптечного підприємства:

- A. Індивідуальну
- B. Колективну
- C. Бригадну
- D. Адміністративну
- E. Кримінальну

30. Предметом злочину, передбаченого Кримінальним кодексом України «Порушення встановлених правил обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів», не визнається:

- A. сильнодіючі лікарські засоби
- B. аналоги наркотичних засобів і психотропних речовин, призначені для виробництва цих засобів
- C. снотворний мак і коноплі
- D. наркотичні засоби і психотропні речовини

31. Завідувач приймає на роботу касира, вкажіть вид договору про матеріальну відповідальність, який повинен бути укладений.

- A. Договір повної індивідуальної відповідальності
- B. Договір повної колективної відповідальності
- C. Договір повної бригадної відповідальності
- D. Договір обмеженої колективної відповідальності
- E. Договір обмеженої індивідуальної відповідальності

32. Які суб'єкти можуть бути притягнуті до адміністративної відповідальності?

- A. фізичні і юридичні особи
- B. виключно громадяни України
- C. виключно фізичні особи
- D. виключно юридичні особи

33. Завідуючому аптекою треба підтвердити звання провізора-спеціаліста вищої категорії. Вкажіть, який вид післядипломного навчання йому необхідно пройти?

- A. Передатестаційний цикл
- B. Тематичне удосконалення
- C. Спеціалізацію
- D. Стажування
- E. Курси інформації

34. У зв'язку з недостатньою кількістю фахівців в аптеці «Календула» провізору було розширено коло професійних обов'язків. вкажіть, який вид післядипломного навчання йому необхідно пройти?

- A. Стажування
- B. Тематичне удосконалення
- C. Спеціалізацію
- D. Передатестаційний цикл
- E. Курси інформації

35. Керівний персонал та інші працівники аптечних закладів повинні виконувати покладені на них обов'язки і мати відповідні повноваження для їх виконання згідно з:

- A. посадовими інструкціями
- B. Штатним розкладом аптечного закладу
- C. Графіком виходу на роботу
- D. Документами про спеціальну освіту та підвищення кваліфікації
- E. Документами, що підтверджують правовідносини працівників із суб'єктами господарювання.

36. Аптечні пункти мають право реалізації:

- A. біологічно активних добавок
- B. безрецептурних лікарських засобів
- C. усіх зареєстрованих лікарських засобів, виробів медичного призначення та біологічно активних добавок
- D. лікарських засобів, що відпускаються за рецептом лікаря
- E. виробів медичного призначення

37. Ліцензіат з оптової чи роздрібною реалізацією лікарських засобів створює систему якості, для чого призначає уповноважену особу зі стажем роботи за спеціальністю не менше:

- A. двох років
- B. одного року
- C. п'ять років
- D. трьох років
- E. чотири роки

38. Займати посади завідувачів аптек та аптечних баз за сумісництвом:

- A. дозволяється
- B. можна при погодженні з власником аптеки чи аптечного складу
- C. дозволяється за письмовим погодженням з Держлікслужбою
- D. можна в комунальних аптеках
- E. не дозволяється

39. Провізор, зареєстрований як фізична особа - підприємець, діє на підставі:

- A. установчого договору
- B. свідоцтва про державну реєстрацію
- C. статуту
- D. дозволу органів внутрішніх справ
- E. податкової служби

40. Загальний товарообіг аптеки складається з роздрібного та оптового товарообігу. Вкажіть, що з перерахованого відноситься до оптового?

- A. Відпуск ЛЗ за амбулаторними рецептами з доплатою (сума, сплачена хворим)
- B. Рецептурний відпуск
- C. Безрецептурний відпуск
- D. Відпуск ЛЗ аптечного виробництва за стаціонарною рецептурою
- E. Відпуск медичних виробів амбулаторним хворим

41. Відповідно до чинного законодавства аптечні заклади можуть закуповувати лише зареєстровані в Україні ліки. Яким документом повинна супроводжуватися кожна серія лікарських засобів, що надходять до аптеки?

- A. Звітом про фінансові результати
- B. Балансом
- C. Даними про заборгованість підприємства
- D. Сертифікатом якості виробника
- E. Угодою про постачання

42. Який орган виконавчої влади здійснює ліцензування діяльності у сфері обігу лікарських засобів?

- A. Державний експертний центр МОЗ
- B. Міністерство охорони здоров'я України
- C. Державна служба України з лікарських засобів та контролю за наркотиками

- D. Верховна Рада України
- E. Кабінет Міністрів України

43. У аптечних складах розташування виробничих приміщень та їх площа мають забезпечувати послідовність технологічного процесу, а саме:

A. Приймання, контроль якості, зберігання, комплектація та відпуск лікарських засобів

B. Контроль якості, приймання, зберігання, комплектація та відпуск лікарських засобів

C. Комплектація, зберігання, відпуск лікарських засобів, приймання, контроль якості

D. Відпуск лікарських засобів, контроль якості, зберігання, приймання, комплектація

E. Приймання, контроль якості, комплектація, зберігання, відпуск лікарських засобів

44. Вкажіть обов'язкову форму післядипломної підготовки випускників фармацевтичних факультетів вищих медичних (фармацевтичного) навчальних

закладів, після закінчення якої присвоюється кваліфікація зі спеціальності «Загальна фармація»:

А. Цикл тематичного удосконалення

В. Інтернатура

С. Вторинна спеціалізація

Д. Передатестаційний цикл

Е. Стажування

45. Організація постачання населення і лікувально профілактичних установ лікарськими засобами та виробами медичного призначення?

А. Постачання населення і лікувально-профілактичних установ лікарськими засобами (ЛЗ) і виробами медичного призначення (ВМП) здійснюються через аптечні заклади та лікувально-профілактичні заклади згідно з чинним законодавством України

В. Організація постачання населення і лікувально-профілактичних установ ЛЗ та ВМП здійснюється провізорами і фармацевтами

С. Організація постачання населення і лікувально-профілактичних установ ЛЗ та ВМП здійснюється через аптеки та аптечні пункти, що мають відповідні ліцензії

Д. Організація постачання населення і лікувально-профілактичних установ ЛЗ та ВМП здійснюється через аптечні склади, що мають ліцензію видану відповідними органами

46. Ліцензійні умови щодо роздрібної торгівлі лікарськими засобами визначені в:

А. Законах України

В. Постановах Кабінету міністрів України

С. Указах Президента України

Д. Конституції України

Е. Документах територіальних департаментів охорони здоров'я облдержадміністрацій

47. Який інтегрований ліцензійний іспит мають складати наприкінці навчання в інтернатурі провізори-інтерни?

- A. Крок-1
- B. Крок-2
- C. Крок-4
- D. Підсумкове комп'ютерне тестування
- E. Крок-3

48. Який спеціальний стаж має бути у фахівця фармації для отримання вищої кваліфікаційної категорії?

- A. Не менше 7 років
- B. Не менше 5 років
- C. Не менше 10 років
- D. Не менше 3 років
- E. 1 рік

49. Назвіть особу, яка безпосередньо займається виробництвом в умовах фармацевтичного підприємства та аптеки оптовою і роздрібною реалізацією ЛП, має спеціальну освіту й відповідає єдиним кваліфікаційним вимогам.

- A. Бухгалтер
- B. Начальник відділу кадрів
- C. Юридичний працівник
- D. Фармацевтичний працівник
- E. Лікар

50. Матеріальна відповідальність оформлюється:

- A. Договором
- B. Письмовою угодою, укладеною між працівником (працівниками) і аптекою
- C. Контрактом, укладеним між працівником (працівниками) і завідувачем аптеки
- D. В усній формі
- E. Угодою укладеною між працівниками аптеки

ІХ. Методичне забезпечення

1. Методичні рекомендації для провізорів-інтернів з даної теми

2. Лекційний матеріал у вигляді презентації (на електронних ресурсах кафедри)
3. Відеолекції на порталі відео лекцій університету
4. Онлайн курс: Розділ «Правові засади державного регулювання діяльності аптечних закладів»
5. Нормативно-законодавчі акти

Х. Рекомендована література:

Нормативно-законодавча база:

1. Господарський кодекс України : Закон України № 436-IV від 16.01.2003р. // ВВР. – 2003. – №№18-22. – ст.144 – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/main.cgi?nreg=436-15>.
2. Цивільний Кодекс України : від 16.01.2003 № 435-IV. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
3. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України від 19.11.1992 № 2801-ХІІ. Режим доступу:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>
4. Про лікарські засоби : Закон України від 04.04.1996 № 123/96-ВР. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/123/96-вр>
5. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності : Закон України від 05.04.2007 № 877-V. - Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/877-16>
6. Про ліцензування видів господарської діяльності : Закон України від 02.03.2015 № 222-VІІІ–Режим доступу:<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/222-19>
7. Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори : Закон України від 15.02.1995 № 60/95-ВР. - Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/60/95-%D0%B2%D1%80>
8. Про внесення змін до Закону України «Про обіг в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин, і прекурсорів» : Закон України від 08.07.1999 № 863-XIV.- Режим доступу:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/863-14>
9. Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними : Закон України від 15.02.1995 № 62/95- ВР. - Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/62/95->

10. Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової та роздрібною торгівлі лікарськими засобами, імпорту лікарських засобів (крім активних фармацевтичних інгредієнтів) : Постанова КМУ від 30 листопада 2016 р. № 929.

- Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/929-2016-%D0%BF>

11. Про затвердження Правил виписування рецептів на лікарські засоби і виробу медичного призначення, Порядку відпуску лікарських засобів і виробів медичного призначення з аптек та їх структурних підрозділів, Інструкції про порядок зберігання, обліку та знищення рецептурних бланків : Наказ МОЗ України від 19.07.2005 р. № 360. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0782-05>

12. Про затвердження Переліків отруйних та сильнодіючих лікарських засобів : Наказ МОЗ України від 17.08.2007 р. № 490. - Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1007-07>

13. Про деякі питання придбання, перевезення, зберігання, відпуску, використання та знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів у закладах охорони здоров'я : Наказ МОЗ України від 07.08.15 р. № 494. - Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1028-15>

14. Про затвердження Правил виробництва (виготовлення) та контролю якості лікарських засобів в аптеках : Наказ МОЗ України від 17.10.2012 р. № 812. - Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1846-12>

15. Про внесення змін до Правил виписування рецептів на лікарські засоби і виробу медичного призначення : Наказ МОЗ України від 16.02.2017 № 153. - Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1846-12>

16. Про затвердження Порядку ведення Державного реєстру лікарських засобів України : Наказ МОЗ України від 08.05.2014 № 314. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/z0799-14>

17. Про затвердження Правил роздрібною торгівлі непродовольчими товарами: Наказ Міністерства економіки України від 19.04.2007 № 104. - Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1257-07>

18. Про затвердження переліку закладів охорони здоров'я, лікарських,

провізорських посад та посад молодших спеціалістів з фармацевтичною освітою у закладах охорони здоров'я. Перелік провізорських посад та посад молодших спеціалістів : Наказ МОЗ України від 28.10.2002 № 385. - Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0892-02>

19. Про затвердження Порядку контролю якості лікарських засобів під час оптової та роздрібною торгівлі : Наказ МОЗ України від 29.09.2014 № 677. - Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1515-14>

20. Деякі питання ліцензування господарської діяльності з культивування рослин, включених до таблиці І переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого Кабінетом Міністрів України, розроблення, виробництва, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізації (відпуску), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного переліку : Постанова КМ України від 06.04.2016 № 282. - Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/282-2016-%D0%BF>

21. Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів : Постанова КМУ від 6.05.2000р. № 770. - Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/770-2000-%D0%BF>

22. Про реалізацію окремих положень Закону України "Про захист прав споживачів" : Постанова КМ України від 19.03.1994 № 172. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/172-94-%D0%BF>

23. Про затвердження Положення про державний санітарно-епідеміологічний нагляд в Україні : Постанова КМ України від 22.06.1999 № 1109. - Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1109-99-%D0%BF>

24. Про затвердження переліку органів ліцензування : Постанова КМ України від 14.11.2000 № 1698. - Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/609-2015-%D0%BF>

25. Про затвердження Переліку лікарських засобів, дозволених до застосування в Україні, які відпускаються без рецептів з аптек та їх структурних підрозділів : Наказ МОЗ України від 02.04.2018 № 599. - Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0494-18>

26. Про затвердження протоколів провізора (фармацевта) : Наказ МОЗ України від 11.10.2013 № 875. - Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0875282-13>

27. Кодекс Законів про працю України: Закон № 322 –У111 від 10.12.1971р.

28. Митний кодекс України №4495-VI від 13.03.2012 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>

29. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України №959-XII від 16.04.91 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/959-12>

30. Про затвердження Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів) : Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України №201 від 06.09.2001 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0833-01>

Основна:

1. Організація та економіка фармації. Ч. 1. Організація фармацевтичного забезпечення населення : нац. підруч. для студ. вищ. навч. закл. / А. С. Немченко, В. М. Назаркіна, Г. Л. Панфілова та ін.; за ред. А.С. Немченко. – Харків : НфаУ : Золоті сторінки, 2015.- 360 с. – (Національний підручник). 2. Організація та економіка фармації. Ч. 2. Системи обліку в фармації : нац. підруч. для студ. вищ. навч. закл. / А. С. Немченко, В. М. Назаркіна, О.П. Гудзенко та ін.; за ред. А.С. Немченко. – Харків : НфаУ : Золоті сторінки, 2015.- 416 с. – (Національний підручник).

2. Організація та економіка фармації. Ч. 3. Основи економіки фармації: нац. підруч. для студ. вищ. навч. закл. / А. С. Немченко, В. М. Назаркіна, Г. Л. Панфілова та ін.; за ред. А.С. Немченко. – Харків : НфаУ : Золоті сторінки, 2016.- 416 с. – (Національний підручник).

3. Організація та економіка фармації / за ред. проф. Б. П. Громова та доц. С. І. Терещук. – Вінниця, НОВА КНИГА, 2009. – 816 с.

4. Основы организации и экономики фармации в вопросах и ответах.: учеб.пособие для иностр.студентов: в 2ч./под.ред.А.С.Немченко.- Харків:НФаУ,2015.Ч.1и2.

Інформаційні ресурси:

1. Apteka.ua [Електронний ресурс] : специализированное медицинское интернет-издание для врачей, провизоров, фармацевтов, студентов медицинских и фармацевтических ВУЗов. – URL : www.apteka.ua

2. Верховна Рада України [Електронний ресурс] : офіційний веб-сайт. – URL : <http://rada.gov.ua>

3. Міністерство охорони здоров'я України [Електронний ресурс] : офіційний веб-сайт. – URL : <http://moz.gov.ua>

ТЕМА 3: «УПРАВЛІННЯ ТРУДОВИМИ РЕСУРСАМИ. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН»

Актуальність теми. Актуальність та необхідність вивчення управління трудовими ресурсами зумовлена тим, що умови ринкової економіки вимагають від підприємств підвищення ефективності виробництва, конкурентоспроможності продукції, робіт і послуг на основі впровадження досягнень науково-технічного прогресу, ефективних форм господарювання і управління виробництвом, активізації виробництва, ініціативи та інше. Управління трудовими ресурсами визнається однією з найбільш важливих сфер життя організації будь-якого рівня ієрархії, здатного багаторазово підвищити її ефективність, а саме поняття «управління трудовими ресурсами» розглядається в досить широкому діапазоні: від економіко-статистичного до філософсько-психологічного. Управління трудовими ресурсами – це спосіб побудови взаємозв'язків між рівнями управління і функціональними галузями, що забезпечує оптимальне за даних умов досягнення цілей організації.

I. Мета навчання:

Ознайомлення з діючими законодавчими актами з питань правового регулювання трудових відносин; засвоєння основних принципів та інструментарію управління трудовими ресурсами.

II. Кінцеві результати засвоєння теми

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми провізори – інтерни повинні:

знати: сутність основних понять і категорій у сфері правового регулювання управління персоналом; зміст нормативно-правових актів з управління персоналом;

вміти: аналізувати чинне законодавство у сфері управління персоналом; правильно застосовувати нормативний матеріал до конкретних відносин;

мати фахові (предметні) компетентності: здатність розробляти, впроваджувати та застосовувати підходи менеджменту у професійній діяльності аптечних, оптово-посередницьких, виробничих підприємств та інших фармацевтичних організацій.

III. Термін заняття 3,5 акад. години

IV. План проведення заняття

1. Організаційна частина:

Контроль відвідування. Ознайомлення провізора-інтерна з темою, метою та планом заняття. Визначення критеріїв оцінювання - **5 хвилин**

2. Вступна частина:

Контроль викладачем базісного рівня знань провізорів-інтернів з даної теми на підставі їх самостійної підготовки к заняттю методом усного опитування або вхідного тест-контролю - **15 хвилин**

3. Основна частина:

Вивчення, конспектування, дискусія провізорів-інтернів та пояснення викладачем найбільш важливих термінів, понять, певних проблематичних питань теми з використанням методичних рекомендацій для провізорів-інтернів. Розбір і засвоєння графологічної структури теми - **60 хвилин**

4. Самостійна робота провізорів-інтернів:

Виконання ситуаційних завдань з теми (2 завдання для виконання) та бліц-опитування. Індивідуальний контроль результатів рішення - **40 хвилин**

5. Заключна частина:

Заключний тестовий контроль знань та умінь з теми. Виставлення кожному провізору-інтерну оцінки – **28 хвилин**

Академічна перерва - **10 хвилин**

Разом - **158 хвилин**

V. Перелік контрольних питань

1. У чому полягає менеджмент трудових ресурсів
2. Що повинно враховувати управління трудовими ресурсами
3. Що передбачає концепція управління трудовими ресурсами.

4. Основні джерела регулювання трудових відносин.

VI. Графологічна структура теми

1. Управління трудовими ресурсами.
2. Кодекс Законів про Працю України.
3. Трудовий договір.
4. Колективний договір.

VII. Найбільш важливі термінологічні поняття та теоретичні питання теми

Законодавство; управління, трудові ресурси, правове регулювання, фармацевтичний працівник; аптечний заклад.

VIII. Завдання для самостійної роботи провізорів-інтернів

Завдання 1.

На підставі чинного законодавства, а саме ч. 1 ст. 22 Закону України від 23.09.1999 р. №1105 «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» основні особливості оплати лікарняних під час карантину. Дані представити у таблиці 1.

Таблиця 1

№	Страховий Випадок	Оплата		Оплата лікарняних
		з 1 по 5 день	з 6 і до одужання	
1.	Працівники на період перебування в спеціалізованих закладах охорони здоров'я			
2.	Працівники на період перебування на самоізоляції			
3.	Ці особи були в контакті з інфекційними хворими			

4.		У разі неможливості здійснення тимчасового переведення на іншу роботу не пов'язану з ризиком поширення інфекційних хвороб			
5.	У разі захворювання дитини віком до 14 років				

Завдання 2.

Чинний Кодекс законів про працю був ухвалений у 1971 році. За останні півстоліття кодекс нажив уже 95 редакцій, а значна частина підзаконних актів, ухвалених на його основі було прийнято до 1991 р. Враховуючи свій досвід роботи, що би Ви запропонували внести до оновленого Кодексу законів про працю. Свої відповіді, зауваження та обґрунтування представити у таблиці 2.

Таблиця 2.

№	Пропозиції, зауваження	Обґрунтування
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		

ІХ. Підсумковий контроль знань

1. Матеріальна відповідальність працівників – це один із видів юридичної відповідальності, що виражається в зобов'язанні працівників покрити цілком або частково матеріальний збиток, завданий з їхньої провини. Вкажіть ступінь матеріальної відповідальності у членів акціонерного товариства:

- A. внесками до статутного фонду
- B. у межах вкладів
- C. необмежена
- D. у межах акцій, які їм належать
- E. солідарна

2. В аптеках звільнені від будь-якого виду матеріальної відповідальності:

- A. провізор-інтерн
- B. бухгалтер
- C. завідувач аптеки
- D. касир
- E. фармацевт

3. Вкажіть який вид матеріальної відповідальності несе провізор (касир) аптечного підприємства?

- A. Колективну
- B. Індивідуальну
- C. Бригадну
- D. Адміністративну
- E. Кримінальну

4. Вкажіть, в якому випадку переоформляється угода про бригадну матеріальну відповідальність?

- A. Вибутті з колективу 30% членів від початкового складу
- B. Вибутті з колективу 25% членів від початкового складу
- C. Вибутті з колективу 50% членів від початкового складу
- D. Вибутті з колективу працівника
- E. Прийнятті до колективу працівника

5. Керівний персонал та інші працівники аптечних закладів повинні виконувати покладені на них обов'язки і мати відповідні повноваження та відповідальність для їх виконання згідно з:

- A. Посадовими інструкціями
- B. Штатним розкладом аптечного закладу
- C. Графіком виходу на роботу
- D. Документами про спеціальну освіту та підвищення кваліфікації
- E. Документами, що підтверджують правовідносини працівників із суб'єктом господарювання

6. В аптеках індивідуальна матеріальна відповідальність покладається на:

- A. провізора-інтерна

- V. бухгалтера
- C. провізора-аналітика
- D. провізора (касира)
- E. санітарку

7. В аптеках індивідуальна матеріальна відповідальність покладається на:

A. завідувачів відділами аптеки, де немає можливості ввести колективну (бригадну) матеріальну відповідальність

- V. провізора-аналітика
- C. бухгалтера
- D. старших провізорів
- E. санітарку

8. Матеріальна відповідальність оформлюється:

- A. договором
- V. письмовою угодою, укладеною між працівником (працівниками) і аптекою
- C. контрактом, укладеним між працівником (працівниками) і завідувачем аптеки

- D. в усній формі
- E. угодою, укладеною між працівниками аптеки

9. Відповідальність суб'єктів трудового права виявляється у двох її різновидах, а саме:

- A. позитивний і ретроспективний (негативний)
- V. ретроспективний і нейтральний
- C. нейтральний і позитивний

10. Обов'язкові умови настання повної матеріальної відповідальності:

- A. досягнення працівником 21 року
- V. досягнення працівником 18 років
- C. досягнення працівником 16 років
- D. такі умови законодавством не оговорюються

11. Обов'язкові умови настання повної матеріальної відповідальності:

- A. досягнення працівником 21 року

В. укладання між працівником і роботодавцем договору про повну матеріальну відповідальність.

С. укладання між працівником і роботодавцем договору щодо будь-якого виду матеріальної відповідальності

Д. такі умови законодавством не оговорюються

17. Трудове право не дає загального визначення поняттю «договір». У якому законодавчому акті є таке визначення?

А. Цивільний кодекс України

В. Кримінальний кодекс України

С. Кодекс України про адміністративні правопорушення

Д. Про захист прав споживачів

18. Члени колективу (бригади) звільняються від відшкодування збитків у разі:

А. У разі звільнення працівників

В. коли буде встановлено, що збитки спричинені не за їх вини (наприклад, стихійне лихо, крадіжка)

С. якщо працівник під час встановлення даного факту, перебуває у відпустці

Д. якщо працівник під час встановлення даного факту, перебуває на лікарняному

19. Члени колективу (бригади) звільняються від відшкодування збитків у разі:

А. У разі звільнення працівників

В. коли будуть встановлені конкретні винуватці виявлених збитків з числа колективу (бригади)

С. якщо працівник під час встановлення даного факту, перебуває у відпустці

Д. якщо працівник під час встановлення даного факту, перебуває на лікарняному

20. Розмір усіх відрахувань при кожній виплаті заробітної плати не може перевищувати:

- A. 20%
- B. 25%
- C. 30%
- D. Не визначено
- E. 40%

X. Методичне забезпечення

1. Методичні рекомендації для провізорів-інтернів з даної теми
2. Лекційний матеріал у вигляді презентації (на електронних ресурсах кафедри)
3. Відеолекції на порталі відео лекцій університету
4. Онлайн курс: Розділ «Менеджмент у фармації»
5. Нормативно-законодавчі акти

XI. Рекомендована література:

Основна:

1. Конституція України [Електронний ресурс]: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР (із зм. і доп.) / Верховна Рада України. Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%>.
2. Кодекс законів про працю України [Електронний ресурс]: Закон України, Кодекс від 10.12.1971 № 322-VIII (із зм. і доп.) / Верховна Рада УРСР .- Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.
3. Про освіту [Електронний ресурс]: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII (із зм. і доп.) / Верховна Рада УРСР .- Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
4. Про професійну (професійно-технічну освіту) [Електронний ресурс]: Закон України від 10.02.1998 № 103/98-ВР (із зм. і доп.) / Верховна Рада УРСР. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103/98-%D0%B2%D1%80>.
5. Про вищу освіту [Електронний ресурс]: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII (із зм. і доп.) / Верховна Рада УРСР .- Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

6. Про охорону праці [Електронний ресурс]: Закон України від від 14.10.1992 № 2694-ХІІ (із зм. і доп.) / Верховна Рада УРСР .- Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text>. Конвенції та рекомендації Міжнародної організації праці (МОП)

7. Конвенція 81 від 1947 р. “Про інспекцію праці в промисловості і торгівлі”.

8. Рекомендація 81 від 1947 р. “Про інспекцію праці”

9. Конвенція 88 від 1948 р. “Про організацію служби зайнятості”.

10. Рекомендація 117 від 1962 р. “Про професійне навчання”.

11. Конвенція 122 від 1964 р. “Про політику у сфері зайнятості”.

12. Конвенція 154 від 1981 р. “Про сприяння колективним переговорам”.

Додаткова:

1. Основи законодавства України про охорону здоров'я [Електронний ресурс]: Закон України від 19.11.1992 № 2801-ХІІ (із зм. і доп.) / Верховна Рада України.- Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2801>.

2. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення [Електронний ресурс]: Закон України від 24.02.1994 № 4004-ХІІ (із зм. І доп.) / Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/4004-12>

ТЕМА 4: «УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК ТА ЗВІТНІСТЬ У ФАРМАЦІЇ. АУДИТ ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ»

Актуальність теми. В умовах переходу до ринкової економіки, реформування економічних відносин відбуваються радикальні зміни в системі обліку. З одного боку, це – надання зовнішньому середовищу інформації, яка характеризує фінансовий стан та результати господарчої діяльності підприємства. З іншого боку, – отримання менеджерами підприємства достовірної інформації для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Саме цю проблему і вирішує на підприємстві система управлінських рішень.

I. Мета навчання:

Ознайомлення з основними принципами та методами управлінського обліку, його місцем в управлінні діяльністю підприємства та відмінностями між фінансовим та управлінським обліком; вивчення основних завдань аудиту, відмінностей між внутрішнім та зовнішнім аудитом та поняттям професійної етики аудитора

II. Кінцеві результати засвоєння теми

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми провізори – інтерни повинні:

знати: визначення бухгалтерського обліку, національну систему обліку і звітності, облікову політику, положення (стандарты) бухгалтерського обліку, бухгалтерський баланс, склад фінансової звітності, план бухгалтерських рахунків, організацію бухгалтерського обліку, методологію ведення бухгалтерського обліку, правила і процедури обробки облікової інформації та складання фінансової звітності, інформаційні завдання бухгалтерського обліку, види обліку і звітності;

вміти: проводити порівняльний аналіз управлінського та фінансового обліку;

мати фахові (предметні) компетентності: здатність використовувати у професійній діяльності знання щодо управлінського обліку та проведення аудиту фармацевтичних підприємств.

III. Термін заняття 3,5 акад. години

IV. План проведення заняття

1. Організаційна частина:

Контроль відвідування. Ознайомлення провізора-інтерна з темою, метою та планом заняття. Визначення критеріїв оцінювання - **5 хвилин**

2. Вступна частина:

Контроль викладачем базісного рівня знань провізорів-інтернів з даної теми на підставі їх самостійної підготовки к заняттю методом усного опитування або вхідного тест-контролю - **15 хвилин**

3. Основна частина:

Вивчення, конспектування, дискусія провізорів-інтернів та пояснення викладачем найбільш важливих термінів, понять, певних проблематичних питань теми з використанням методичних рекомендацій для провізорів-інтернів. Розбір і засвоєння графологічної структури теми - **60 хвилин**

4. Самостійна робота провізорів-інтернів:

Виконання ситуаційних завдань з теми (2 завдання для виконання) та бліц-опитування. Індивідуальний контроль результатів рішення - **40 хвилин**

5. Заключна частина:

Заклучний тестовий контроль знань та умінь з теми. Виставлення кожному провізору-інтерну оцінки – **28 хвилин**

Академічна перерва - **10 хвилин**

Разом - **158 хвилин**

V. Перелік контрольних питань

1. Дати визначення поняттям «управлінський облік», «аудит», «аудиторська діяльність». Указати джерела законодавчої бази з даних питань.

2. Дати визначення поняття професійної етики аудитора.

VI. Графологічна структура теми

1. Зміст управлінського обліку.
2. Ознаки відмінностей управлінського та фінансового обліку.
3. Зовнішній та внутрішній аудит.
4. Поняття професійної етики (професійної культури) аудитора.
5. Етапи проведення аудиторської перевірки.

VII. Найбільш важливі термінологічні поняття та теоретичні питання теми

Управлінський (внутрішньогосподарчий облік); інформація, прийняття управлінських рішень; аудит; аудиторська діяльність; аудиторська звітність

VIII. Завдання для самостійної роботи провізорів-інтернів

Завдання 1.

Визначити основні відмінності фінансового та управлінського обліку дані представити у таблиці.

Таблиця

Порівняльна характеристика фінансового та управлінського обліку

Ознака	Види обліку	
	Фінансовий	Управлінський
Регламентация		
Обов'язковість ведення		
Ознака	Види обліку за призначенням	
	Фінансовий	Управлінський
Вимірники		
Періодичність складання звітів		
Відкритість інформації		

Завдання 2.

Аудитору пропонують розкрити інформацію щодо фірми, яку він нещодавно перевіряв, про обсяги та види продукції, яка виробляється та буде у найближчому майбутньому вироблятися. Ця пропозиція була отримана від

потенційного замовника. Визначте професійну етичну загрозу, яка може виникнути, та за-пропонуйте шляхи до її вирішення.

ІХ. Підсумковий контроль знань

1. Проведення аудиторської перевірки фармацевтичної фірми замовлено аудитору. Що є підставою для його проведення?

- A. Усне звернення замовника до аудитора
- B. Протокол про намір провести аудиторську перевірку
- C. Лист-зобов'язання
- D. Письмове звернення замовника до аудитора
- E. Договір між аудитором та фармацевтичною фірмою

2. На підставі складеного письмового кваліфікаційного іспиту аудитор отримав сертифікат на право проведення аудиторської діяльності. Термін чинності зазначеного сертифіката не може перевищувати:

- A. п'яти років
- B. одного року
- C. двох років
- D. трьох років
- E. 10 років

3. Об'єктом управлінського контролю є:

- A. уся господарська діяльність підприємства
- B. рух та облік фінансових ресурсів
- C. виробничий процес підприємства
- D. збутова діяльність підприємства
- E. досягнення високої продуктивності праці

4. Закон України «Про аудиторську діяльність» спрямований на створення системи контролю з метою захисту інтересів користувачів фінансової та іншої економічної інформації. Про систему якого саме контролю йде мова?

- A. Незалежний фінансовий контроль
- B. Державний контроль
- C. Бухгалтерський контроль

D. Громадський контроль

E. Фінансовий контроль

5. Для забезпечення аудиторської діяльності аудитори та аудиторські фірми застосовують відповідні стандарти аудиту, дотримання яких є обов'язковим. Затвердження стандартів аудиту є виключним правом:

A. Аудиторської палати України

B. Міністерства фінансів України

C. Кабінету Міністрів України

D. Міністерства охорони здоров'я України

E. Верховної Ради України

6. Аудит як незалежна форма фінансово-господарського контролю включає певні принципи. Вкажіть який принцип обумовлює високий професіоналізм при вивченні питань, поставлених замовником, посилення на норми аудиту

A. Компетентність

B. Організація аудиту

C. Незалежність аудитора

D. Конфіденційність

E. Методологія аудиту

7. Вкажіть, як називається форма перевірки об'єкта підприємницької діяльності в статистиці, ретроспективно впродовж певного проміжку часу

A. Ревізія фінансово-господарської діяльності

B. Аудит

C. Інспекція

D. Фармаконагляд

E. Державна служба України з лікарських засобів

8. Суб'єкт господарювання для незалежної перевірки діяльності свого підприємства уклав угоду з організацією, яка має спеціальний дозвіл на право здійснення аудиторської діяльності на території України та займається виключно наданням аудиторських послуг і проведенням супутніх аудиту робіт. Вкажіть, як називається така організація.

- A. Аудиторська фірма
- B. Аудиторська палата
- C. Асоціація фармацевтів
- D. Фармацевтична палата
- E. Державний експертний центр

9. Ким визначаються норми і стандарти аудиту?

- A. Аудиторською палатою України
- B. Міністерством фінансів України
- C. Комісією з аудиторської діяльності при Президентові України
- D. Спілкою аудиторів України
- E. Федерацією бухгалтерів і аудиторів України

10. Джерела інформації, які використовуються в аналізі господарської діяльності

- A. Облікові, поза облікові, планові
- B. Нормативно-правові акти, аудиторський висновок, план прибутку
- C. Бізнес-плани, поточні плани, матеріали спеціальних досліджень
- D. Економічні, закони розвитку виробничих відносин, оперативні плани розвитку підприємства, план доходів і витрат
- E. План товарообігу, фінансовий план, план соціального розвитку

11. Дайте визначення терміну «бізнес-планування»

- A. Один із видів планування, спрямований на економічний розрахунок реалізації конкретної підприємницької ідеї
- B. Процес розробки концепції бізнесу в період створення підприємства
- C. Комплексне дослідження основних аспектів діяльності підприємства
- D. Процес, який відображає розвиток всіх напрямків роботи підприємства
- E. Дослідження щодо очікування фінансових результатів діяльності підприємства (обсягів продажу та прибутку)

12. Проведення аудиторської перевірки фармацевтичної фірми здійснюється:

- A. За замовленням фармацевтичної фірми
- B. За вказівкою перевіряючих органів

С. За планом, що визначається регіональною Держлікслужбою

Д. За бажанням правоохоронних органів

Е. За вимогою територіальних фармацевтичних асоціацій

13. Принципами управлінського обліку є такі:

А. Наочність, науковість, системність, відповідальність, адаптивність.

В. Цілісність, всебічність, обізнаність, релевантність, ефективність.

С. Методологічний плюралізм, стратегічна орієнтація, «різна собівартість для різних цілей».

Д. Методологічний плюралізм, оригінальність, орієнтація на потреби різних користувачів, конфіденційність.

14. Управлінський облік є складовою:

А. менеджменту;

В. планування;

С. внутрішнього аудиту;

Д. корпоративної культури.

15. Що з наведеного можна в управлінському обліку вважати недоліком децентралізації управління:

А. можливість звільнити вище керівництво від вирішення оперативних питань;

В. зростання витрат на управління;

С. можливість вищому керівництву зосередитися на вирішенні стратегічних питань діяльності підприємства;

Д. підвищення оперативності прийняття поточних рішень на відповідних рівнях управління.

16. Нормативною базою управлінського обліку є:

А. внутрішньогосподарські нормативні документи;

В. П(С)БО;

С. МСБО;

Д. нормативні документи центральних органів виконавчої влади та галузевих міністерств і відомств.

17. Управлінський облік відрізняється від фінансового обліку:

- A. деталізацією інформації;
- B. відкритістю даних;
- C. спрямованістю у часі;
- D. усіма наведеними характеристиками.

18. Інформація управлінського обліку є:

- A. відкритою для всіх зацікавлених;
- B. як правило, комерційною таємницею;
- C. відкритою для акціонерів та потенційних інвесторів;
- D. відкритою для постачальників і підрядників.

19. Управлінський облік щодо того, хто його організовує та щодо обов'язковості:

- A. організовується керівництвом підприємства та не є обов'язковим;
- B. організовується державними органами (міністерствами і відомствами) та є обов'язковим;
- C. організовується керівництвом підприємства та є необов'язковим з окремих питань;
- D. організовується керівництвом підприємства та є обов'язковим за вимогами Податкового кодексу України.

20. Користувачами даних управлінського обліку є:

- A. інвестори, акціонери;
- B. податкові органи;
- C. фінансові та кредитні установи;
- D. керівники всередині господарства

Х. Методичне забезпечення

1. Методичні рекомендації для провізорів-інтернів з даної теми
2. Лекційний матеріал у вигляді презентації (на електронних ресурсах кафедри)
3. Відеолекції на порталі відео лекцій університету
4. Онлайн курс: Розділ «Менеджмент у фармації»
5. Нормативно-законодавчі акти

XI. Рекомендована література:

Основна:

1. Господарський кодекс України : Закон України № 436-IV від 16.01.2003 р. [Електронний ресурс] // ВВР. – 2003. – №№18-22. – ст.144 – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=436-15>.

2. Про аудит фінансової звітності: Закон України №140-V від 10.12.2017 р. [Електронний ресурс] // ВВР. – 2017. – №№13-17. – ст.112 – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=140-17>

3. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16 липня 1999 р. № 996-XIV // ВВР України. – 1999. – № 40.

4. Управління фармацією: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В.М. Толочко, І.В.Міщенко, Д.Л.Великий та ін.; За ред. В.М. Толочка. – Х.: Вид-во НФаУ: Золоті сторінки, 2016.

5. Основи економіки та системи обліку у фармації: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А.С.Немченко, Г.Л.Панфілова, В.М.Чернуха та ін.; За ред. А.С. Немченко. – Х.: Вид-во НФаУ: Золоті сторінки, 2016.

Додаткова:

1. Міжнародні стандарти аудиту, надання впевненості та етики: Вид. 2006 року: [Міжнар. федерація бухгалтерів]: Пер. з англ. / Редкол.: Н.І. Гаєвська та ін. – К.: Аудиторська палата України, 2006. – 1144 с.

ТЕМА 5: «ОХОРОНА ПРАЦІ В ФАРМАЦІЇ. ПІДСУМКОВЕ ЗАНЯТТЯ З РОЗДІЛУ II. МЕНЕДЖМЕНТ В ФАРМАЦІЇ»

Актуальність теми. Створення безпечних умов праці слід вважати провідною передумовою адекватного існування та плідної діяльності і окремих працівників, і сучасних підприємств, установ, закладів загалом. Більше того, охорона здоров'я працівників, забезпечення умов для їх продуктивної та безпечної професійної діяльності є своєрідною візитівкою держави, запорукою її високого авторитету у світі. Стан сучасного виробництва, рівень забезпечення надійної охорони та безпеки праці у нашій державі не можна назвати таким, що цілком задовольняє всі існуючі потреби, зумовлює високий рівень працездатності, сприяє формуванню таких умов для трудової діяльності, які можна було б визнати нешкідливими та безпечними. Професійна діяльність у медичній та фармацевтичній галузях також пов'язана з впливом комплексу несприятливих за своїм змістом негативних чинників різноманітного походження. Недарма сьогодні вважають, що серед усіх професій, пов'язаних з інтелектуальною працею, робота медичного працівника є найбільш небезпечною, такою, яка потребує розроблення, наукового обґрунтування та запровадження адекватних, доцільних та ефективних заходів щодо надійної охорони праці.

I. Мета навчання:

На основі глибоких наукових знань сформувати теоретичні знання основ законодавства України з охорони праці і на цій підставі засвоїти комплекс адміністративних, санітарно-гігієнічних та медичних заходів, спрямованих на профілактику виробничого травматизму, захворювань та інших несприятливих зрушень у стані здоров'я в результаті впливу шкідливих чинників виробничого середовища у галузі охорони здоров'я.

II. Кінцеві результати засвоєння теми

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми провізори – інтерни повинні:

знати: робочий час і час відпочинку неповнолітніх, правове регулювання праці жінок;

вміти: оформляти відповідні організаційно-розпорядні документи, приймати та звільняти працівників, контролювати порядок введення та обліку записів у трудових книжках та ін.;

мати фахові (предметні) компетентності: здатність використовувати у професійній діяльності знання щодо охорона праці працівників підприємств фармацевтичного профілю.

III. Термін заняття 3,5 акад. години

IV. План проведення заняття

1. Організаційна частина:

Контроль відвідування. Ознайомлення провізора-інтерна з темою, метою та планом заняття. Визначення критеріїв оцінювання - **5 хвилин**

2. Вступна частина:

Контроль викладачем базисного рівня знань провізорів-інтернів з даної теми на підставі їх самостійної підготовки к заняттю методом усного опитування або вхідного тест-контролю - **15 хвилин**

3. Основна частина:

Вивчення, конспектування, дискусія провізорів-інтернів та пояснення викладачем найбільш важливих термінів, понять, певних проблематичних питань теми з використанням методичних рекомендацій для провізорів-інтернів. Розбір і засвоєння графологічної структури теми - **60 хвилин**

4. Самостійна робота провізорів-інтернів:

Виконання ситуаційних завдань з теми (2 завдання для виконання) та бліц-опитування. Індивідуальний контроль результатів рішення - **40 хвилин**

5. Заключна частина:

Заключний тестовий контроль знань та умінь з теми. Виставлення кожному провізору-інтерну оцінки – **28 хвилин**

Академічна перерва - **10 хвилин**

Разом - **158 хвилин**

V. Перелік контрольних питань

1. Основні законодавчі акти з питань охорони праці.
2. Закон України «Про охорону праці» та його зміст.
3. Система управління охороною праці та її основні принципи. Служба охорони праці: обов'язки, права, структура, штати.
4. Кабінет охорони праці: завдання, обладнання, організація роботи.
5. Розслідування та облік нещасних випадків невиробничого характеру. Розслідування та облік нещасних випадків, що сталися під час навчально-виховного процесу.

VI. Графологічна структура теми

1. Основні законодавчі акти з питань охорони праці. Закон України «Про охорону праці» та його зміст.
2. Організаційні основи охорони праці.
3. Охорона праці в закладах фармації.
4. Охорона праці жінок, молоді та осіб з інвалідністю.

VII. Найбільш важливі термінологічні поняття та теоретичні питання теми

Кодекс законів України про працю, законодавство про працю, роботодавець, працівник, професійна спілка, власник, охорона праці.

VIII. Завдання для самостійної роботи провізорів-інтернів

Завдання 1.

Створення належних умов виробничого середовища є основою для безпеки та дотримання вимог з охорони праці. Дане положення вимагає забезпечення наявності необхідної кількості приміщень, їх оптимального взаєморозташування та створення належного освітлення і комфортного мікроклімату на фармацевтичному підприємстві (аптечному закладі).

Згідно з ДБНВ. 2.2.–10–2001 «Заклади охорони здоров'я» передбачений такий обов'язковий *перелік приміщень аптечних закладів* (табл. 1). Згідно з вимогами, вказаними у чинних державних будівельних нормах, заповніть представлену таблицю.

Таблиця 1

Перелік та площа приміщень аптек, що виготовляє і реалізує лікарські препарати

Назва приміщення	Площа (не менше), м ²			
	з реалізацією готових форм	з виготовленням та реалізацією ліків		з додатковими функціями ¹⁾
		Нестерильних	Нестерильних та стерильних	
Зал обслуговування				
Кімната для обслуговування населення у нічний час	–	–	–	
Виробничі приміщення ²⁾ :				
Асистентська				
Фасовочна	–			
Заготовка концентратів та напівфабрикатів (зі шлюзом)	–	–	–	
Мийна	–	8	8	
Стерилізаційна посуду				
Приміщення для одержання води очищеної	–			
Дезінфекційна (зі шлюзом) ³⁾	–	–	–	
Роз пакувальна	–			
Кабінет провізора–аналітика	–			
Приміщення для приготування лікарських форм в асептичних умовах ²⁾ :				

Асистентська–асептична ⁴⁾ (зі шлюзом)	–	–		
Фасувальна (зі шлюзом) ⁴⁾	–	–		
Стерилізаційна лікарських форм ⁴⁾	–	–		
Приміщення для одержання води для ін'єкцій	–	–		
Приміщення для зберігання лікарських засобів і виробів медичного призначення:				
Лікарських речовин				
Готових лікарських препаратів, які відпускаються за рецептами				
Лікарських препаратів та предметів призначення без рецептурного відпуску				
Лікарських речовин та препаратів отруйних, наркотичних і психотропних				
Термолабільних лікарських препаратів і речовин (холодильна камера зі шлюзом) ⁵⁾				
Пакетових лікарських засобів рослинного походження (лікарської рослинної сировини) ⁶⁾				
Перев'язочних засобів	–	–	–	
Засобів санітарії, гігієни та виробів медичного призначення				
Мінеральних вод	–	–	–	

Дезінфікуючих засобів	–	–	–	
Легкозаймистих та горючих рідин	7)			
Допоміжних матеріалів та тари	–			
Склотари	–	–	–	
Оборотної транспортної тари	–	–	–	
Службово–побутові приміщення:				
Кабінет завідувача				
Бухгалтерія				
Приміщення занять з персоналом ⁸⁾	–	–	–	
Кімната персоналу				
Гардеробна				
Кімната для зберігання предметів прибирання				
Вбиральня				Згідно з розрахунками
Душова				Згідно з розрахунками
Додаткові приміщення для обслуговування інших аптек та лікувально–профілактичних закладів ⁹⁾ :				
Кімната обслуговування медичного персоналу	–	–	–	
Комплектувально–експедиційна ¹⁰⁾	–	–	–	
Приміщення для прийому і обробки лікарської рослинної сировини ⁹⁾ :				
Прийом, зберігання і обробка лікарської рослинної сировини	–	–	–	
Сушильна камера (з тепловим шлюзом)	–	–	–	
Обробка і зберігання висушеної сировини	–	–	–	
Додаткові приміщення для організаційної роботи ⁹⁾ :				

Організаційно-методичний кабінет	–	–	–	
Централізована бухгалтерія	–	–	–	
Кабінет головного бухгалтера	–	–	–	
Архів (бухгалтерія)	–	–	–	

Примітка:

1) Склад приміщень і площа визначаються завданням на проектування від потужності аптек.

2) В чисельнику – площа виробничих приміщень аптек, які обслуговують населення, в знаменнику – які обслуговують населення і лікувально-профілактичні заклади.

3) Передбачається окремий зовнішній вхід через тамбур.

4) Приміщення можуть мати груповий шлюз площею не менше 7 м².

5) Площа приміщення для холодильної установки визначається потужністю обладнання.

6) Функція приміщення визначається завданням на проектування.

7) Допускається зберігання легкозаймистих та горючих рідин у вбудованих вогнетривких шафах з дверцятами завширшки не менше 0,7 та заввишки не менше 1,2 м. Місце розташування шафи повинно бути відокремлено від тепловивідних поверхонь і проходів та забезпечення вільним проходом

8) В центральних районних аптеках – 36 м².

9) Передбачається завдання на проектування у разі покладення на аптеку відповідних функцій.

10) В чисельнику – площа з урахуванням обслуговування інших аптек або лікувально-профілактичного закладу, в знаменнику – з урахуванням обслуговування інших аптек і лікувально-профілактичних закладів.

Завдання 2.

1. Визначте категорії приміщення фармацевтичного закладу, залежно від характеристики речовини та матеріалів, що використовуються.

2. Визначте алгоритм відшкодування шкоди потерпілому на виробництві.

Послідовність виконання завдання:

1. Письмове виконання завдання, подання фактичного матеріалу (грунтовність відповіді на поставлені питання свідчить про рівень опанування теоретичним матеріалом; розуміння категорій навчальної дисципліни, що позначається у власному викладенні матеріалу, а не в переписуванні підручника, а також у доречно дібраних прикладах з діяльності закладу охорони здоров'я).

2. Посилання на нормативно-правові акти України (уміння коментувати реальні документи закладу охорони здоров'я).

3. Список літератури.

ІХ. Підсумковий контроль знань

1. При виникненні ситуації, небезпечної для здоров'я працівника він може не виконувати роботу:

- A. Згідно з колективним договором
- B. Згідно з розпорядженням адміністрації
- C. Згідно з Законом «Про охорону праці»
- D. Згідно з Кримінальним кодексом
- E. Згідно з посадовою інструкцією

2. На які об'єкти поширюється чинність Закону «Про охорону праці» й Кодексу законів про працю в Україні?

- A. На підприємства й організації державної форми власності
- B. Тільки на промислові підприємства будь-якої форми власності
- C. На підприємства невиробничої сфери залежно від виду діяльності
- D. На всі підприємства, організації, незалежно від форми власності й видів їхньої діяльності

3. Хто здійснює суспільний контроль за дотриманням законодавства про охорону праці?

- A. Спеціально вповноважений центральний орган виконавчої влади щодо нагляду за охороною праці
- B. Професійні спілки
- C. Служби охорони праці підприємства

D. Керівництво підприємства

4. Чи зобов'язаний роботодавець перевести на іншу роботу працівника, якщо у нього з'явилися ознаки профзахворювання внаслідок дії шкідливих і небезпечних виробничих факторів?

A. Зобов'язаний, при наявності медичного висновку

B. Зобов'язаний, при наявності вакансії

C. Не зобов'язаний

D. Зобов'язаний, при узгодженні з профспілковою організацією

5. Хто несе відповідальність згідно законодавства України за створення безпечних та здорових умов праці на кожному робочому місці на підприємстві, в організації, установі?

A. Держава

B. Власник

C. Начальник служби охорони праці

D. Безпосередній керівник працівника (підрозділу)

6. Який мінімальний розмір одноразової допомоги на сім'ю встановлено законодавством у разі смерті потерпілого при нещасному випадку?

A. Середній заробіток потерпілого за рік

B. Середній трирічний заробіток потерпілого 3

C. Не менше п'ятирічного заробітку потерпілого

D. Середній семирічний заробіток потерпілого

E. Сума одноразової допомоги обумовлена колективним договором

7. Які пільги та компенсації передбачені чинним законодавством за важкі та шкідливі умови праці:

A. Оплату праці у підвищеному розмірі

B. Вихідну допомогу

C. Безкоштовний проїзд у міському транспорті

D. Безкоштовне медичне забезпечення

8. Що зобов'язаний зробити в першу чергу керівник при тяжких групових й смертельних нещасних випадках?

A. Усунути від роботи винуватців нещасного випадку

- В. Призначити відповідальних осіб (комісію) для розслідування випадку
- С. Сповістити міністерство, профспілковий орган та прокуратуру
- Д. Вимагати пояснень від служби охорони праці

9. Хто готує накази про нещасний випадок на виробництві?

- А. Служба охорони праці та техніки безпеки підприємства
- В. Помічник керівника підприємства
- С. Керівник відділу, дільниці, де стався нещасний випадок
- Д. Комісія профспілки з охорони праці

10. Який мінімальний розмір одноразової допомоги на кожного утриманця встановлено законодавством у разі смерті годувальника при нещасному випадку?

- А. Середній заробіток потерпілого за рік
- В. Середній трирічний заробіток потерпілого
- С. 10% від суми одноразової допомоги на сім'ю
- Д. 20% від суми одноразової допомоги на сім'ю
- Е. Сума одноразової допомоги на кожного утриманця обумовлюється в колективному договорі

11. Який нещасний випадок вважається пов'язаним з виробництвом?

- А. Будь-який випадок на території підприємства
- В. Під час виконання завдання адміністрації, але тільки в межах підприємства
- С. При будь-якій діяльності на території підприємства або за його межами за завданням керівника
- Д. Усі відповіді вірні

12. Обов'язки підприємств, установ та організаційні щодо забезпечення пожежної безпеки регламентовані:

- А. КЗпП
- В. Галузевими нормативними актами
- С. Рішеннями органів виконавчої влади
- Д. Законом «Про пожежну безпеку»

13. Забезпечення пожежної безпеки підприємств, установ та організацій

покладається на :

- A. Профспілки
- B. Державу
- C. Власника
- D. Фонд соціального страхування від нещасних випадків
- E. Пожежні дружини

14. Які з перелічених заходів спрямовані на загальне покращення умов праці?

- A. Влаштування запобіжних та захисних пристосувань
- B. Установлення або реконструкція вентиляції та кондиціонера
- C. Поліпшення освітлення, облаштування душових, умивальників
- D. Установлення систем контролю за станом навколишнього середовища

15. При якій мінімальній чисельності працівників на підприємстві виробничої сфери створюється служба охорони праці?

- A. 25 працюючих
- B. 50 працюючих
- C. 100 працюючих
- D. 500 працюючих

16. Що розуміється під адміністративною відповідальністю за порушення правил охорони праці?

- A. Накладення: догани, звільнення з посади, строгої догани, переведення на нижче оплачувану роботу
- B. Стягнення у вигляді грошових штрафів, які накладають на винну особу органи державного нагляду за охороною праці
- C. Притягнення до судового розгляду, до судової відповідальності
- D. Догана

17. Який встановлено мінімальний розмір вихідної допомоги при звільненні працівника за власним бажанням, якщо власником порушено законодавство про охорону праці?

- A. Не менше місячного заробітку
- B. Не менше двомісячного заробітку

C. Менше тримісячного заробітку

D. Не менше шестимісячного заробітку

18. Чи може (має право) власник укласти трудовий договір з особою, якій за медичними показниками протипоказана запропонована робота?

A. Так

B. Ні

C. Так, якщо найманий працівник підпише зобов'язання про відсутність вимог до власника

19. Заходи, спрямовані на підвищення працездатності людини й покращення стану її здоров'я це:

A. Організаційно-профілактичні

B. Медико-біологічні та профілактичні (використання засобів підвищення працездатності організму людини)

C. Соціально-психологічні (нормалізація психологічного «мікроклімату» в колективі, формування позитивної мотивації праці)

D. Захисні (застосування засобів індивідуального захисту); гігієнічні

E. Усі відповіді вірні

20. Метеорологічні умови - це сукупність показників виробничого середовища. Визначте зайву умову:

A. Терморегуляція

B. Температура повітря

C. Відносна вологість

D. Швидкість руху повітря

E. Барометричний тиск

F. Інтенсивність теплового випромінювання

Х. Методичне забезпечення

1. Методичні рекомендації для провізорів-інтернів з даної теми

2. Лекційний матеріал у вигляді презентації (на електронних ресурсах кафедри)

3. Відеолекції на порталі відео лекцій університету

4. Онлайн курс: Розділ «Менеджмент у фармації»

5. Нормативно-законодавчі акти

XI. Рекомендована література:

Основна:

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. —1996. — № 30.

2. Закон України «Про охорону праці» від 14.10.92.

3. Закон України «Про пожежну безпеку» від 17.12.93.

4. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» від 24.02.94 № 4004-XII.

5. Закон України «Про страхові тарифи на загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності» від 13.09.2000 № 1423.

6. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про охорону праці» від 21.11.02.

7. Основи законодавства України про охорону здоров'я // Відомості Верховної Ради України. — 1993. — № 4.

8. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від 04.01.98 № 16/98-ВР.

9. Кодекс законів України про працю.

10. Постанова Кабінету Міністрів України «Порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві» 30 листопада 2011 р. № 1232.

11. Наказ Держнагляддохоронпраці України «Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці» від 26.01.05 № 15.

12. Наказ Держнагляддохоронпраці України «Перелік робіт з підвищено небезпекою» від 26.01.05 № 15. (НПАОП 0.00-4.12-2005).

13. Наказ Держнагляддохоронпраці України «Типове положення про службу охорони праці» від 15.11.04 № 255. (НПАОП 0.00-4.21-04).

14. Наказ МОН України «Положення про порядок розслідування нещасних випадків, що сталися під час навчально-виховного процесу в закладах освіти» від 31.08.01 № 616.

Додаткова:

1. Винокурова Л. Е., Васильчук М. В., Гаман М. В. Основи охорони праці. — К.: Вікторія, 2001. — 191 с.

2. Денисенко Г. Ф. Охрана труда. — М.: Высш. шк., 1985. — 319 с.

3. Долин П. А. Справочник по технике безопасности. — М.: Энергоиздат, 1982. — 799 с.

4. Єлисеєв А. Г. Охрана праці. — К., 1995.

5. Жидецький В. Ц., Джигирей В. С., Мельников О. В. Основи охорони праці. — Л.: Афіша, 1999. — 348 с.

6. Канарев Ф. Ш., Перетогин М. А., Праник Г. Н. Охрана труда. — М.: Агропромиздат, 1988. — 84 с.

7. Олійник О. М. Основи фізіології, санітарії та гігієни харчування. — Л.: Оріяна-Нова, 1998. — 123 с.

8. Збірник нормативних документів з безпеки життєдіяльності.— К.: Основа, 2004. — 880 с.